

Täysistunto

Torstai 1.3.2018 klo 15.59—20.06

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 7/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu

17.03 Valtiovarainministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime syksyn lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä meillä oli hallituksessa hyvin tiedossa huoli maatalouden erittäin kehnosta kannattavuustilanteesta ja vaikeista sääoloista johtuneesta erittäin vaikeasta viime vuodesta, ja yhdessä hallituksen piirissä hyvässä yhteistyössä ministeri Lepän kanssa haimme tähän ratkaisuja, ja myöskin täällä eduskunnassa on moneen kertaan keskusteltu viime syksyn satovahingoista ja maatalouden vaikeasta tilanteesta, ja siksi tätä ratkaisua lähdettiin hakemaan.

Siis kolmannessa lisätalousarviossa päätettiin, että syksyn 2017 vaikeista sadonkorjuuolosuhteista kärsiviä maatalouden harjoittajia tuetaan 25 miljoonalla eurolla kohonneiden kone- ja kuivatuskustannusten kompensoimiseksi. Tuki maksettaisiin maatalouden energiaverojärjestelmän kautta kertaluontoisena lisäpanostuksena ja -palautuksena. Tämä katsottiin käytettävissä olevista keinoista kaikkein yksinkertaisimmaksi, kaikkein nopeimmin toteutettavaksi ja myöskin sellaiseksi, että se kohdentuu kaikkein parhaiten juuri niille tiloille, jotka ovat kärsineet kaikkein eniten näistä vaikeista sääolosuhteista ja joille esimerkiksi kohonneista kuivatuskustannuksista on tullut kuluja.

Eli maatalouden harjoittajille palautettaisiin valmisteveroa väliaikaisesti korotettuna vuoden 2017 aikana maataloudessa käytetystä kevyestä polttoöljystä. Lisäpalautusta maksettaisiin 7,7 senttiä litralta, ja se maksetaan kevyestä polttoöljystä, koska se on nimenomaan kaikkein tärkein energiaveron palautuksen piirissä olevista energialähteistä ja se osuu just näihin sääoloista kärsineisiin tiloihin.

Tämä pystytään tekemään niin, että maatalouden energiaveron palautuslain 4 §:ää muutettaisiin niin, että siihen lisätään väliaikaisesti voimassa oleva uusi 2 momentti, jota sovellettaisiin ainoastaan vuoden 2017 aikana maataloudessa tapahtuneeseen kevyen polttoöljyn käyttöön. Mielestäni tämä on oivallinen täsmätoimi, helposti toteutettavissa, ja siksi tähän tosiaan päädyttiin.

Vielä totean sen, että lisätalousarvion yhteydessä osana tätä pakettia päätettiin myöskin selvittää vakuutusveron poistomahdollisuus maatalouden piiristä. Tästä on tehty kysely komissiolle, onko se mahdollista. Siihen ei ole vielä saatu vastausta, mutta tänään sinne on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

lähtenyt karhukirje, jossa toivomme tähän linjausta, jotta tämäkin elementti voitaisiin viedä maaliin.

17.06 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Arvoisa rouva puhemies! Kaikki me näimme, jokainen suomalainen näki, minkälainen satovuosi viljelijöillä Suomessa oli, ja se oli sitä myöskin Baltian maissa — erittäin hankala. Kaikki tämä sen päälle, miten huono kannattavuuskehitys on tässä vuosien aikana ollut. Siksi on hyvä, että hallituksesta löytyi, niin kuin ministeri Orpo tuossa totesi, hyvä yhteisymmärrys ja löydettiin kuitenkin kohtuudella keino, joka osuu vahinkoa kärsineisiin kaikkein parhaiten ja joka voidaan kuitenkin myös kohtuunopeasti saada maksuun, ja siksi päädyttiin tähän energiaveron lisäpalautukseen. Tämä on mielestäni osoitus hyvästä yhteistyöstä myös hallituksessa. Totta kai tämä ei korvaa kaikkia niitä vahinkoja lähimainkaan, mitä viljelijöille aiheutuu, ja siksi näitä muita toimia myöskin kaiken aikaa pohditaan — vakuutusvero, äsken mainittu asia mukaan lukien — joilla pystytään tähän tilanteeseen helpotusta saamaan. Tilanne on monilla tiloilla erittäin kriittinen, ja siksi nämä tällaiset ratkaisut ovat todella tervetulleita.

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

17.08 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus esityksessään palauttaa kevytpolttoöljyn valmisteveroa korotetusti maatalouden harjoittajille, ja tällä yritetään kompensoida maatalouden harjoittajien oloja. Kompensaatiota juuri energiaveron palautuksen kautta perustellaan sillä, että kevytpolttoöljyä käytetään eniten muun muassa traktoreissa, kuivureissa ja muissa työkoneissa.

Maataloutta voi tietysti tukea, mutta ihmettelen tätä tapaa, jolla tämä kompensatio tehdään. Muun muassa lakiesityksessä itsessään sanotaan, että lisäpalautus kohdistuu myös niihin maatalouden harjoittajiin, joiden energiakustannukset ovat nousseet vain vähän tai eivät lainkaan. Eli hyvä kysymys on, kohdentuuko tämä oikein.

Lisäksi esityksessä sanotaan, että vaikka tämä olisikin tällainen kertaluonteinen kompensatio, se sisältää riskin, että jatkossakin samalla tavalla voidaan kompensoida. Tämä lukee ihan lakiesityksessä. Tämä on kuitenkin fossiilinen tuki, ja se on ristiriidassa muun muassa ympäristönsuojelun kanssa. Lakiesityksessäkin tuodaan esille, että tämän kompensaation mahdollinen jatkuvuus voisi vaikuttaa maatalouden tuleviin tuotantopäätöksiin ja vähentää siten energiaverotuksen ympäristöohjauksen voimakkuutta. Nämä kaikki todetaan laissa itsessään.

Valtiovarainvaliokunnan verojaostossa on käytävä laaja keskustelu aiheesta ja siitä, onko tämä paras tapa kompensoida — itse asiassa me parhaillaan käymme sitä siellä — ja onko mitään muuta tapaa. Muun muassa verojaostossa käytiin keskustelua siitä, onko tämä oikeudenmukainen tapa.

Itse asiassa pakko kysyä, kun ministerikin on paikalla, olenko ymmärtänyt oikein: Jos maatalouden harjoittaja käyttää työkoneessaan esimerkiksi biopolttoöljyä, niin tuo korotus ei ymmärtääkseni hänelle kohdistu vaan pelkästään henkilöön, joka käyttää kevyttä polttoöljyä. Onko näin, ministeri? [Timo Kalli: On!] Toivottavasti kuulitte kysymykseni, ja joku muukin voi toki vastata. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan tähän lyhyt debatti, elikkä ne henkilöt, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nouskaa seisomaan ja painakaa V-painiketta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

17.10 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jokainen, joka viime syksynä kävi tuolla viljapellon reunassa, näki ne lohduttomat näyt ja ymmärtää hyvin, toisin kuin edustaja Yanar, minkä takia tämä kompensatio on äärimmäisen tärkeä. Voin sanoa, että siellä oli muutamilla tiloilla se tilanne, että mietittiin, pystytäänkö ostamaan seuraavan kevään siemeniä ollenkaan, koska taloudellinen tilanne oli heikentynyt niin paljon. Todellakin tämä on pieni kädenojennus: jos nyt oikein katsoin, nämä rahasummat liikkuvat maksimissaan vain siinä jossakin noin 500 eurossa, tietenkin riippuen siitä, kuinka paljon sitä polttoöljyä tai biopolttoöljyä on käytetty.

Olisin kuitenkin kysynyt ministereiltä: Onko nyt tarpeeksi tiedotettu tästä, koska täällä sanotaan, että nämä veronpalautukset maksetaan verovuodelta hakemuksesta jälkikäteen ja tämä tulisi tehdä siinä samassa yhteydessä, kun tehdään veroilmoitus? Eli onko nyt viljelijöillä tiedossa se, että tämä on tehtävä siinä samassa yhteydessä? Muistaakseni, jos oikein katsoin, siinä on vielä takarajana neljä kuukautta sen jälkeen, kun verovuosi on päättynyt, eli nyt tiedottamisen suhteen alkavat olla [Puhemies: Aika!] viimeiset hetket.

17.12 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On varmasti niin, että tähän vaikeaan tilanteeseen, mikä monia maatilallisia on nyt kohdannut, tarvitsee jotakin ratkaisuja saada. Kuten tässä edustaja Yanar totesi aiemmin, meidän olemme jo aloittaneet verojaostossa tämän käsittelyn, se on parhaillaan kesken, ja nyt kuuntelemme sitten asiantuntijoita. Olisin oikeastaan ihan tätä samaa varmuudeksi nyt tässä vaiheessa jo ministereiltä tiedustellut, koska olette paikalla. Tämä on varmasti se kysymys, mikä nousee meillä siellä jaostossa jatkossakin, että kun tämä veronpalautus koskee nimenomaan kevyttä polttoöljyä, niin sitten osa näistä kuivureista toimiikin näillä biopolttoaineilla, oliko siellä pellettiä ja muuta — näin asiantuntijana todettakoon — [Naurua keskustan ryhmästä] ja minua rupeesi myös askarruttamaan se, kohteleeiko tämä nyt tasapuolisesti. Jos muistan oikein — edustaja Yanar voi korjata — niin oliko se peräti 20 prosenttia suurin piirtein, jotka toimivatkin sitten muilla polttoaineilla. Tämä asia on tosiaan vielä auki, kuuntelemme asiantuntijoita. Tämän puheenvuoron tarkoitus on lähinnä nyt kysyä, kun ministerit ovat paikalla, arvioita tästä näkökulmasta.

17.13 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Monta kertaa asia on tärkeä, mutta joskus se asia, mitä se edustaa, on vielä tärkeämpi. Me tiedämme kaikki, että maatalous on viime vuosina eri syistä ollut vaikeuksissa, ja yksi merkittävä syy vaikeuksiin on tietenkin se, että erinäköiset kustannukset ovat liian korkealla tasolla maataloudessa, koska elintarvikkeiden hinta muodostuu maailmanmarkkinoilla ja Suomi on kohutuullisen kallis maa.

Minä pidän erittäin tärkeänä sitä ja kiitänkin täällä läsnä olevia ministereitä siitä — koska tiedän, että he ovat keskeisiä henkilöitä — että he ovat päässeet sopuun tästä asiasta. Tällä tavalla pystytään sitten maanviljelijöiden kulurakennetta pienentämään.

Tällä kertaa tämä veronpalautus koskee kevyttä polttoöljyä, ja totta kai siinä on niitä kohdentamisongelmia, en usko, että sitä kukaan kieltää, mutta tämä on hyvä linjaus, että lähdetään tälle tielle, koska me tiedämme, että esimerkiksi sähkönsiirtohinnot ovat tietyistä syistä nousseet viime aikoina. Ne rasittavat erityisesti maataloutta, teollisuutta ja yrityksiä.

Hallitus on tällä esityksellä oikealla tiellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

17.14 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime syksyn sääoloista johtuen kuivauskustannukset olivat asiantuntijoiden mukaan kahden—kolmenkertaiset normaaliin verrattuna ja sadon menetys oli noin 100—150 miljoonaa, ja tämä 25 miljoonan palautus viljelijöille on kaikkein paras toteuttaa tällä tavalla. Vaikkakin 80 prosenttia viljankuivaamoista tällä hetkellä käyttää kevyttä polttoöljyä, niin meidän tiedossamme ei tietenkään voi olla, miten se kohdentuu kuivureittain.

Sen tähden, että tämä asia voidaan hoitaa mahdollisimman nopeasti, tämä tapa, jonka hallitus nyt esittää, on paras mahdollinen. Sen toiveen tietenkin voisi esittää, että löytyisi mahdollisuus, että tätä syyskuun alkua, jonka on tarkoitus olla tämä palautuspäivä, voitaisiin aikaistaa eli löytyä keino, jolla jo kevätkylvöihin tai alkukesään viljelijöille voitaisiin tämä 25 miljoonaa palauttaa.

17.15 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Kalli tuossa omassa puheenvuorossaan totesi, tämä on oikeastaan ainut keino, millä näin nopeasti voidaan jossain määrin lieventää viljelijöille tulevaa talousahdinkoa.

Siihen, mitä edustaja Essayah täällä kysyi, että onko tämä viljelijöiden tiedossa: Kyllä tämä on. Tammikuun lopussa viljelijät saivat kotiinsa veroilmoituslomakkeen, jonka yhtenä liitteenä oli tämä lomake, jolla tätä palautusta voidaan hakea. Eli siihen suoraan merkitään ne litramäärät ja kustannukset, niin että se tulee sitten sitä kautta hoidetuksi. Tietysti tässä on se ongelma, että tätäkään muotoa ei voida aivan täysin oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti jakaa, koska osa viljankuivauksesta tapahtuu rahtikuivauksena ja kaikilla maataloilla ei ole omaa kuivaajaa, ja kun tämä kustannus sitten tulee tuntiveloitus pohjaisesti, niin siellä ei ole eritelty erikseen tätä kevyen polttoöljyn määrää, jolloin sellaiset tilat eivät sitten tätä osuutta [Puhemies: Aika!] tule saamaan.

17.16 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On upea juttu, että kokoomuksen valtiovarainministeri on löytänyt keinot, että tästä vaikeasta kriisivuodesta pystytään signaloimaan [Puhuja naurahtaa — Eduskunnasta: Puhujaa naurattaa!] tällä tavalla vaikeasta tilanteesta kärsiville tuottajille.

Hämmästelen kyllä tätä edustaja Yanarin esille ottamaa näkökulmaa. [Ozan Yanarin välihuuto] Luulisi teidän tietävän, että biopolttoaineita verotetaan kevyemmin kuin esimerkiksi kevyttä polttoöljyä. Sen seurauksena tämä valtiovarat ei ole mikään toiveiden tynnyri, vaan sinne täytyy ne rahat jostain tulla, jotta tällaisia palautusmekanismeja voidaan ottaa käyttöön. Näin ollen tämä ratkaisu on ainakin minun mielestäni täysin looginen ja toimiva.

Ministeriltä haluaisin kuitenkin kysyä siitä, että tämä meidän markkinaehtoisesti toimiva satovahinkovakuutusjärjestelmä on vaatinut jo pitkään kehittämistoimia. Millä tavalla tätä aiotaan kehittää, jotta mekanismi toimisi jatkossa markkinaehtoisesti?

17.17 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn ministerien Orpo ja Leppä näkemykseen: kun rahamäärä on näinkin vähäinen kuin 25 miljoonaa euroa, niin parempaa tapaa jakaa tämä oikeudenmukaisesti vahinkoa kärsineille ei ollut käytettävissä.

Edustaja Yanarin voisi vapauttaa huolistaan siinä suhteessa, että kysymys on tilakohtaisesti yleensä muutamista sadoista euroista, parhaassa tapauksessa ehkä tuhansista euroista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

tai ainakin nelinumeroisesta kokonaisluvusta. Keskimäärinhän tämä lisäpalautus on hallituksen esityksen mukaan 690 euroa tilaa kohti. Eli aivan varmasti joka ainoalla tilalla on kärsitty sen verran viime vuonna sadonmenetyksiä ja korjuu- ja kuivatuskustannusten nousuja, että varmasti tämä kompensatio tarvitaan. Paljon enemmän tarvittaisiin tietenkin.

17.19 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hiukan hämmästyin tuossa äsken, kun edustaja Koski aloitti puolinauramalla. Minusta tämä on aika vakava asia. Sen takia myös SDP lähtee siitä, että näihin satovahinkoihin täytyy suhtautua vakavalla mielellä. Nyt on esitetty, että olisi mahdollisuus jollakin tavalla korvata näitä satoja.

Ollaan tilanteessa, jossa tietysti olisi tärkeä löytää sellainen malli, josta jokainen kokisi saavansa tällaisen hädän hetkellä sellaisen hyvän tahdon eleen, joka kantaa. Ja on ymmärrettävää, että tässä tilanteessa ei ole löydetty sellaista kiistatonta hyvää mallia, vaan on sitten monien eri asioiden puristuksessa tuotu tämä esitys eduskuntaan. Nyt olisi varmaan hyvä jatko työskentelyn kannalta miettiä vielä se, millä tavalla myös tämä neljännes, joka ei suoraan pääse hyötymään satovahingon kuitenkin kohdattuaan tästä esityksestä, pääsisi tähän mukaan. Minusta tämä on erityisesti verojaostolle tärkeä kysymys, miten kohdellaan niitä, [Puhemies: Aika!] jotka ovat biopolttoaineita käyttäneet.

Puhemies Paula Risikko: Otetaan kuusi vastauspuheenvuoroa tähän vielä, ja sen jälkeen ministerit lyhyesti vastaavat. Eli nämä kuusi ovat Hoskonen, Kulmuni, Honkonen, Savola, Hakanen, Koski. — Hoskonen aloittaa, olkaa hyvä.

17.20 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että tässä asiassa on toimittu niin nopealla aikataululla kuin se yleensä on mahdollista. On totta, että tämä nyt saatava kompensatio tiloille on todella, todella pieni, niin kuin edustaja Kiviranta omassa puheenvuorossaan äsken kuvasi. Mutta tärkeää on kuitenkin se, että parhaamme mukaan tässä yritetään auttaa maanviljelijöiden tukalaa tilannetta, jonka nämä vaikeat luonto-olosuhteet ovat heille tuoneet eteen. Nyt kun puhutaan budjettitaloudesta, niin varmaan valtion budjetin kautta ja yhteisen Euroopan unionin maatalouspolitiikan puitteissa niiden apujen löytäminen taitaa aika vaikeaa olla.

Mutta kysynkin ministeri Lepältä tässä samalla, kun on tilaisuus ja mahdollisuus kysyä tästä asiasta: Miten on tämän reilun kaupan periaatteen kanssa, siitähän puhutaan paljon? Kun valitettavasti ulkomailta tuotavien elintarvikkeiden kanssa käytetään termiä ”Reilun kaupan periaatteet”, niin miten me saisimme tähän suomalaiseen maatalouteen sen, että maanviljelijät saisivat tuottamistaan tuotteista oikeudenmukaisen hinnan? Sitä hartaasti toivon.

17.21 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn kyllä niihin puheenvuoroihin, jotka ovat kiitelleet tätä esitystä, vaikkakin summa on pieni noin tilakohtaisestikin ja kansantaloudellisestikin, mutta se on erittäin merkittävää kuitenkin tässä tilanteessa, jossa viljelijöillä on jo useampi vuosi ollut niin sääolosuhteista johtuvia vastoinkäymisiä kuin sitten muutoin markkinoista johtuvia ongelmia. Jos miettii, miten se kohdentaminen tässä esityksessä tehdään, niin aivan selkeä enemmistö meidän työkoneistamme ja maatiloistamme edelleen kuitenkin käyttää sitä kevyttä polttoöljyä, ja se on se keino, millä tämä pystytään tekemään. Tässä rohkaisuna edustaja Yanarille, että kyllä tällä on erittäin suuri merkitys siinä hetkessä, kun tämä täytyy kertalaakista saada voimaan. Eh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

käpä vieläkin toivon semmoista tavoitteellisuutta, kun näitä on mietitty, mitä mahdollisuuksia EU-direktiivit meille antavat, että sille kiinteistöveroasiallekin saataisiin jonkinlainen ratkaisu tässä maassa. Vaikka se vaatii EU-työtä, niin sitä kannattaisi vielä harjoittaa.

17.22 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Maataloustuottajien tilanne on todella vaikea, ja on erinomainen asia, että tämä kompensatio on nyt saatu aikaiseksi. Totta on, niin kuin tässä on edellä todettu, että tämä ei hyödytä niitä tiloja, joilla ei näitä kuivauskustannuksia tai muita kustannuksia ole siinä määrin syntynyt esimerkiksi siitä johtuen, että ei ole satoa pystytty korjaamaan lainkaan, niin kuin useilla tiloilla Keski-Suomessa tapahtui, mutta signaalina tämä on kyllä sitäkin tarpeellisempi. On totta, että esimerkiksi nekään tilat, jotka kuivaamisessa ovat investoineet suuria summia bioenergian käyttämiseen, eivät tästä hyödy, mutta joka tapauksessa tämä on mielestäni kuitenkin reilusti positiivisen puolella, koska tällaista henkisen selkärangan vahvistusta maataloustuottajille tällä hetkellä todella tarvitaan. Uskon kyllä vakaasti siihen, että ministeriöissä on kyllä käännetty jokainen kivi, että on löydetty paras mahdollinen keino tämän kompensatation saamiseksi tähän maatalouden vaikeaan tilanteeseen.

17.23 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viime vuosi oli kyllä äärettömän hankala vuosi maatalouden kannalta: kelit olivat mitkä olivat, ja sato jäi monella tilalla korjaamatta. On hyvä, että tulee nyt pientä kompensatiota, tulee helpotusta ahdingossa oleville tiloille tämän verohuojennuksen kautta, lisäpalautuksen kautta. Pitää kiittää sisaria, tällä kertaa vasemmalta, siitä tuesta, että maatalous koetaan yhteisenä asiana ja tämä katsotaan sellaiseksi, jota katsotaan yhdessä eteenpäin.

Pieni apu siis hankalaan tilanteeseen ja paras keino tällä hetkellä auttaa viljelijöitä. Mutta yhtyisin tähän kysymykseen, minkä edustaja Kalli teki ministereille sinne: Onko tässä aikataulussa rukattavaa, koska kassoissa on tyhjää tiloilla? Kaikille euroille on tarvetta jo aikaisemmassa vaiheessa. Voitaisiinko nämä lisäpalautukset maksaa jo ennen tuota syyskuun alkua?

17.24 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käytetty hyvin tärkeitä puheenvuoroja tälle asiakohdalle. Tosiaan edustaja Savolakin kiitti sisaria myös siellä vasemmalla, mutta kiitos myöskin vihreille, että kannatte huolta siitä, että viljelijöitten ahdinko on todellista ja jotakin sen asian eteen on tehtävä. Tämä on todella tähän vahinkoon nähden pieni korvaus, mutta tässä on osoitus siitä, että hallitus on myöskin myötätunnollaan hakenut ne vaihtoehdot, mitkä ovat oikeasti löydettävissä. Kiitos ministeri Lepän, että te olette saanut valtiovarainministerin myöskin tälle puolelle kääntymään. [Naurua keskustan ryhmästä] Tämä on tärkeä asia.

Tämä aikataulu, jota edustaja Savola ja edustaja Kalli tässä ottivat esille, on kyllä vielä kohta, joka pitää aidosti harkita uudelleen. Ne rahat pitää saada liikkeelle nyt keväällä, jotta saadaan kassakriisiä parannettua. Syksy on aivan liian myöhässä.

Sitten vielä sellainen asia, että tämän kohdentaminen välttämättä ei todellakaan ihan ole tasavertainen mutta tämä on tasapuolisin vaihtoehto. Pitää muistaa myös se, että monella kasvinviljelytilalla myöskin kuivureitten tuloilmaa lämmitetään hakkeella, jolloin [Puhemies koputtaa] kevennetään hieman sitä öljyn kulutusta.

Puhemies Paula Risikko: Vielä yksi, edustaja Koski.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

17.25 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kiuru on oikeassa. Jos joskus hymyilyttää, niin se ei totisesti liity tähän asiaan, sillä kotimaassa tuottajan asema on jo monta vuotta ollut kyllin hankala johtuen joko markkinavaihteluista tai sitten kohtuuttomista sääolosuhteitten vaihteluista. Niin ikään on helppo kiittää tästä vasemmalle kaikkia, jotka ovat tunteneet ja kantaneet huolta kotimaisen tuottajan puolesta.

Nyt, kun tätä keskustelua käydään sekä evästyksiksi verojaostolle että myöskin kysymyksenä asianomaiselle ministerille, esitän kysymyksen siitä, onko mahdollista tulevaisuuden suhteen pitkällä aikavälillä pohtia sitä, että nämä tuottajat voisivat itse käyttää omaa rahaansa, mitä nyt siis maksetaan erilaisina veroina, sen oman taloudellisen tilanteensa kohentamiseen. Onko tähän pitkällä aikavälillä löydettävissä jonkinlaisia ratkaisuja?

Puhemies Paula Risikko: No niin, sitten ministerien vastaukset. Ministeri Orpo, enintään 3 minuuttia paikalta. — Haluaako ministeri Leppä käyttää puheenvuoron? [Jari Leppä pyytää puheenvuoroa] — Samat sanat, enintään 3 minuuttia paikalta.

17.27 Valtiovarainministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Kiitoksia kiitoksista kaikille ja kiitos myöskin laajalle rintamalle, joka täällä salissa kantaa huolta suomalaisen ruuantuottajan jaksamisesta ja tilojen pärjäämisestä.

Mutta muutama asia:

Ensinnäkin, kun oli kunnia toimia maatalousministerinä vuoden ja pääsi oikein tuntuun siitä, millainen se arki on, kuinka tiukka se kannattavuustilanne on, siksi tämäntyyppistä esitystä, mitä ministeri Leppä valmisti, oli helppo mennä tukemaan, niin että siinä ei tarvittu kovinkaan suurta käännäyttelyoperaatiota. Toki siis 25 miljoonaa on iso raha, vaikka ymmärrän sen, että se ei tilakohtaisesti riitä korvaamaan niitä suuria vahinkoja ja sitä ahdinkoa, mikä siellä on. Mutta se on tilakohtaisesti ele siitä, että hallitus välittää viljelijästä. Siinä just nähdään, miten menee tämä logiikka: vaikka se on pieni raha tilakohtaisesti, niin 25 miljoonaa meidän tiukassa budjettikehyksessä oli iso panostus, kun kilpailevia kohteita on yllin kyllin, niin kuin tässäkin salissa aina tuodaan niitä esille.

Mutta sitten pari asiaa. Ensinnäkin todellakin, niin kuin esimerkiksi edustaja Kalli sanoi, tämä parhaiten kohdentuu nyt juuri siihen, missä sitä apua ja tukea tarvitaan — sitä käytetään lämmityksessä, näitten kuivureitten lisäksi myöskin traktoreissa, puimureissa, ja sitä kautta kuitenkin aika moni tila pääsee tähän kiinni, vaikka olisi käynyt jossakin tapauksessa niinkin, että olisi jäänyt kokonaan se sato korjaamatta sinne peltoon. Eli se osumatarkkuus oli oikein. Ja jos se kevytpolttoöljy pitää sisällään bioelementtejä, niin se on tietenkin silloin korvauksen piirissä.

Mutta tässä on tärkeää se, että tässä ei haeta nyt käyttäytymismuutoksia, koska tämä on takautuvasti maksettavaa. Eli tämä ei ole siis nyt uudenlainen yritystuki, joka ohjaisi nyt sitten esimerkiksi hakkeen ja pellettien sijaan käyttämään kevytpolttoöljyä, vaan tämä on nimenomaan korvaus käytetystä energiasta, ja kun se on käytettyä, niin se on käytetty juuri niihin kohonneisiin, sääolosuhteista johtuneisiin kustannuksiin. Siksi tämä on mielestäni järkevää.

No, sitten tämä maksatus: Verohallinnon käsitys on nyt se, että syyskuun lopussa nämä rahat tulisivat maksuun. Mutta minä takaan sen, että tehdään kaikki mahdollinen, että sitä aikataulua saataisiin nopeutettua. Aivan yksinkertaista se ei ole, kun tullaan näihin viljeli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

jöille niin tuttuihin järjestelmiin — tietojärjestelmiin, jotka niin monesti aiheuttavat murheita näitten maksatusaikataulujen kanssa — mutta kaikki tehdään, jotta viljelijät saisivat nämä heille nyt päätettävät ja luvatut rahat.

17.30 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Rouva puhemies! Kiitos myös omasta puolestani hyvästä evästyksestä ja laajasta tuesta, jota joka puolelta salia tälle asialle tuli. Se on toden totta, että viljelijät ovat tämän tarpeessa. Ne kassat alkavat olla tyhjät monella tilalla, ja kevätkylvöille ja uusille kustannuksille täytyisi raivata jostain tilaa, mutta mistä sen rahan sitten saa?

Vielä haluan tähän kohdentumiseen puuttua. Me kävimme laajan keskustelun siitä, mikä on se tapa, jolla tämä saadaan mahdollisimman hyvin kohdennettua ja mahdollisimman nopeasti maksettua. Tämä sieltä valikoitui. Jos me olisimme lähteneet rakentamaan ihan kokonaan uutta järjestelmää, olisi se vienyt pahimmillaan useamman vuoden, koska sen olisi joka tapauksessa joutunut käyttämään komission kautta notifioitavana, ja se ei ole ihan helppo tie, ja siksi oli pakko valita näistä käytettävissä olevista tavoista, ja tämä sieltä sitten esille tuli, ja se valittiin.

Sitten niiden osalta, jotka oikein ovat siirtyneet kotimaisiin polttoaineisiin kuivureiden osalta — ja muutoinkin on hyvä, että he ovat näin tehneet, se on selvää: He jäävät nyt tämän ulkopuolelle kuivureiden osalta, mutta niin kuin ministeri Orpo totesi, traktorit ja pui-murit kulkevat edelleenkin isolta osin, suurimmalta osin, kevyellä polttoöljyllä, ja he pää-sevät sitä kautta tähän mukaan. Mutta silloin on aina mahdollisuus tietenkin niin rahtikui-vauksessa kuin rahtipuinnissakin sopia urakoitsijan ja asiakkaan välillä, kuinka toimitaan tältä osin.

Useampi edustaja kiinnitti huomiota markkinoihin. Se on tietenkin se kaikkein oleellisin asia, millä maatalouden kannattavuutta voidaan kohentaa. Oikeudenmukaisella tavalla, reilulla tavalla toimivat markkinat on se keskeinen väline. Tätä kaikkea tukevat sitten tukijärjestelmä ja muut valtionhallinnon toimet, joita me teemme. Siksi hallitus valmistee myöskin elintarvikemarkkinalakia, jolla tähän osaltaan pystytään vaikuttamaan, ja se on nyt valmistelussa. Toivon mukaan — ja se on tavoite — tämän vuoden aikana tuo laki valmiiksi asti saadaan, ja sillä tulee kyllä merkitystä ja vaikutusta olemaan siihen, millä tavoin, miten reilulla tavalla markkinat toimivat, niin että meillä on reilu markkinatalous, jolla on edes jonkunlainen mahdollisuus siihen, että kun myös viljelijöillä ja tietysti muillakin toimijoilla kustannukset nousevat, ne pitää jotenkin pystyä siirtämään sitten siinä ketjussa eteenpäin. Tämä mahdollisuus viljelijöillä käytännössä on melko lailla huono tällä hetkellä, ja siksi on tärkeää, että me tämäntyypisiä toimenpiteitä, niin kuin tämä elintarvikemarkkinalakihanke on, saamme tehtyä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistalle.

17.33 Lasse Hautala kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset hallitukselle tästä esityksestä, jolla pyritään lieventämään maataloudelle viime vuonna aiheutuneita tappioita. Kuten muistamme, viime vuonna oli erittäin kylmä, myöhäinen kevät, sateinen, kylmä kesä ja myöskin sitten sateinen, kylmä syksy, ja näin ollen muodostui satovahingot, jotka itse asiassa koskivat lähestulkoon kaikkia peltokasveja, ja lopputulemana oli se, että maataloudelle aiheutui noin 100—150 miljoonan euron suuruiset tappiot. Tämä hallituksen esitys

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

siitä, että energiatuotteiden valmisteveroa nyt palautetaan, on nopein tapa lievittää tätä maatalouden taloudellista ahdinkoa.

Täällä useissa puheenvuoroissa tuossa keskusteluvaiheessa nousi esille se, miten tämä maksatus hoituu, ja kuten kuulumme, valtiovarainministeri totesi, että se olisi syyskuun loppu. Toivottavasti valtiovarainvaliokunnan verojaostossa löydetään kuitenkin ratkaisu, että tätä voitaisiin aikaistaa. Nyt kun sisään jätetyissä veroilmoituksissa oli liitteenä loma-ke, jolla tätä veronpalautusta haetaan, niin mielestäni tässä olisi ollut paikallaan vähän samanlainen järjestelmä kuin millä arvonlisäveron palautuksen osalta asia hoidetaan, eli arvonlisäverothan palautetaan jo tässä keväällä. Numerothan ovat jo sisään jätetyissä veroilmoituksissa tiedossa, joten kannattaa tutkia myös sitä mahdollisuutta, olisiko tämä näin ollen hoidettavissa. Tätä palautusta annetaan 7,7 senttiä kevytpolttoöljylitralta ja yhteensä siihen on varattu rahaa 25 miljoonaa euroa.

Se, miten jatkossa tullaan sitten mahdollisia satovahinkoja korvaamaan: Meillähän on nyt käytössä tämä niin sanottu vakuutusperustainen järjestelmä, mutta se ei olisi tänä vuonna toiminut, koska vakuutusehdot ovat sisällöltään sellaiset, että tällaiset poikkeuksellista luonnonolosuhteista tapahtuneet vahingot eivät kuulu korvattavien vahinkojen piiriin. Monissa Euroopan unionin jäsenmaissa on käytössä niin sanottu rahoitusperustainen satovahinkojärjestelmä, jota mielestäni myös meillä Suomessa tulisi vakavasti harkita. Se voisi tapahtua esimerkiksi siten, että kyseiseen rahastoon valtio laittaisi esimerkiksi 10 miljoonaa ja maatalous laittaisi yhteensä 10 miljoonaa. Näin ollen vuositasolla saataisiin noin 20 miljoonan euron varanto tähän rahastoon, ja jos esimerkiksi satovahinkoja merkittävässä määrin tapahtuu neljän viiden vuoden välein, niin siellä olisi lähes 100 miljoonaa euroa käytettävissä sitten mahdollisten satovahinkojen korvaamiseen. Mielestäni tätä tulee yhtenä vaihtoehtona harkita.

Tästä hallituksen ehdotuksesta kuuluvat kiitokset niin valtiovarainministerille ja -ministeriölle kuin myöskin sitten maa- ja metsätalousministerille ja -ministeriölle. Seuraavana esityksellä on ruokavirasto, joka myöskin ansaitsee parhaat kiitokset ministerille, ja erityisesti pohjalaisten kannalta se on hieno asia, että se tulee Seinäjoelle. Se täydentää pohjalaista elintarviketuotantoa ja tuo koko Suomeen sitten lisäarvoa. [Mikko Savola: Ainut oikea sijainti!]

17.37 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Maataloudessa kärsittiin viime syksynä poikkeuksellisia sadon menetyksiä. Myös sadonkorjuu- ja kuivatuskustannukset nousivat korkeiksi.

Satovahinkojen korvausjärjestelmä kumottiin viime eduskuntakaudella pääministeri Jyrki Kataisen hallituskaudella. Toimivaa satovahinkojen vakuutusjärjestelmää meillä ei ole käytettävissä. Nyt lähetekeskustelussa oleva kevyen polttoöljyn lisäpalautus vuonna 2017 käytetyistä litroista uhkaa jäädä ainoaksi viime syksyn vaikeita korjuuoloja korvaavaksi toimenpiteeksi. Siis käytännössä on näin, koska nämä muut toimenpiteet ovat kovin vähäisiä ainakin tällä tiedolla.

Valtaosalla tiloista kysymys on vain sadoista euroista tässä lisäpalautuksessa, vain parhaimmillaan päästään nelinumeroiseen kokonaislukuun ja keskimäärin, kuten jo mainitsin, lisäpalautuksen arvioidaan hallituksen esityksen mukaan olevan 690 euroa tilaa kohden. Kysymys ei ole siis mistään jättimäisestä asiasta, mutta tätäkin on tervehdittävä suurella ilolla, että tämäkin toimenpide on saatu aikaan ja uudenaikaisena toimenpiteenä kuitenkin — on ylitetty joku kynnyks.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

Myös väliinputoajia tietenkin löytyy, kuten viljankuivatuksessa nestekaasua käyttävät, jotka on kuitenkin tarkoitus hoitaa maatalouden energiaveron palautuksen piiriin ensi vuoden alusta lukien. Tästä olen saanut viestin valtiovarainministeriön näitä asioita valmistelevalta virkamieheltä Leo Parkkoselta siihen liittyen, että eduskunta viime syksynä lisäsi nestekaasun energiaveron palautuksen tarvetta koskevan lausuman. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tämä lausuma oli.

Esimerkiksi puuta käyttävät eivät saa korvausta tässä korvausjärjestelmässä, mistä nyt on kysymys, siitä yksinkertaisesta syystä, ettei puusta makseta valmisteveroa. Täten hakkeella viljankuivatusta toteuttavat eivät voi tällaisen järjestelmän kautta saada korvausta. Biopolttoöljyllähän on jo muutoinkin selvästi alempi valmistevero, joten se ei ole sen takia lisäpalautuksen piirissä.

Maatalouden energiatuotteiden valmisteveron palautukset on tähän asti maksettu vasta kohdevuotta seuraavan vuoden syyskuussa. Nyt pitää selvittää yhdessä Verohallinnon kanssa, olisiko palautus mahdollista aikaistaa tänä vuonna ja jatkossakin esimerkiksi toukokuun loppuun mennessä tapahtuvaksi. Kysymys on siitä, että maatalouden energiatuotteitten valmisteveron palautushakemuksista noin puolet jätetään sähköisesti ja noin puolet sitten joudutaan tallentamaan Verohallinnossa manuaalisesti, eli niitä manuaalisesti tallennettavia on noin 20 000 kappaletta valtiovarainministeriön edustajan viime tiistaina verojaostossa kertoman mukaan. — Meillä oli jo ennakkokuuleminen tästä asiasta.

Eli Verohallinnon pitäisi nyt yltää parhaaseensa ja käsitellä nämä 20 000 hakemusta nopeutetussa aikataulussa, tallentaa ne, ja silloin saataisiin tietää tuo kevyen polttoöljyn hakemusten piirissä oleva litramäärä ja pystyttäisiin käyttämään tämä koko 25 miljoonaa euroa lisäpalautuksiin. Eli ongelma on tämän kaltainen. Hiukan se vaatisi Verohallinnossa poikkeuksellista työtä, mutta aivan täysin mahdollista on tietysti aikaistaa tätä palautusta.

17.42 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri! Kiitän vielä toisen kerran nimenomaan ministereitä. Minun mielestäni on hienoa, että hallituksessa pystytään yhdessä hoitamaan näitä asioita. Luultavasti tässäkin asiassa on auttanut se, että asialla oli kaksi maa- ja metsätalousministeriä, toinen nykyinen ja toinen entinen, luulisin näin. Minun mielestäni, kun puhutaan tästä kevyen polttoöljyn veron palautuksesta, en lähtisi väheksymään tätä 25:tä miljoonaa. Tässä taloustilanteessa ja monien vaatimusten keskellä pidän tätä summaa jo merkittävänä. Minun mielestäni tämä ikään kuin kädenojennuksena viljelijöille ja heidän vaikeuksilleen on täysin oikea, ja sen takia, että kysymyksessä tällä kertaa on vero, vähän laajemminkin puhun nyt veroista ja nimenomaan maataloutta koskevista veroista.

Minun mielestäni ensinnäkin täytyy meidän päättäjien lähteä siitä, että mikäli valtiontalous sen sallii, pitäisi nimenomaan pyrkiä alentamaan kulurakennetta maataloudessa, koska — niin kuin kaikki puolueet täällä totesivat — suomalainen maatalous- ja elintarviketuotanto ei voi perustua siihen, että jokainen hallitus yksi tai kaksi kertaa sitten toimiaikanaan erinäköisiä kriisipaketteja rakentelee, joilla sitten aina tämä maatalouden kannattavuus turvataan. Kyllä se jollakin kestävämmällä tavalla pitää rakentaa.

Ottaisin esille nimenomaan tähän verotukseen ja sähköön liittyvän kulurakenteen, sähkönsiirron summan. Se eriytyy tällä hetkellä Suomessa aika vahvasti, ja taitaa olla alimmilla siirtohinnoilla ja ylimmillä siirtohinnoilla jo 2,5-kertainen ero, ja minusta tätä pitää jo tässäkin salissa joskus käydä läpi, mistä tämä johtuu. Sehän johtuu tietenkin siitä, että sähkömarkkinalaki velvoittaa nämä sähköyhtiöt tekemään sellaisia investointeja, että sähkön

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

toimitusvarmuus paranee tietyille tasolle, ja se johtaa siihen, että niille viljelijöille — ja heidän maataloudelleen ja kasvihuoneilleen — jotka asuvat sellaisilla alueilla, missä on paljon metsää, joudutaan tekemään maakaapelointia ja muita toimenpiteitä, jolloin siirtomaksut väistämättä nousevat.

Jos jotakin pitäisi mennä tekemään, niin kun Suomessa on kaksi veroluokkaa, veroluokka 1 ja veroluokka 2, ja sielläkin tietenkin kasvihuoneet ja maatalous eri mekanismien kautta viime kädessä käsittääkseni ovat, kun sielläkin anotaan veronpalautuksia, mutta Ruotsissa näitä luokkia on kolme ja Pohjois-Ruotsi on alhaisemman sähkön verotuksen alue kuin Etelä-Ruotsi, niin minun mielestäni, jos jollakin tavalla halutaan tasata, koska lailla pakotetaan tiettyjä yhtiöitä investoimaan ja asiakkaat pakotetaan maksamaan korkeampia siirtomaksuja lailla käytännössä, voitaisiin harkita, mikäli valtion taloudellinen tilanne tulevaisuudessa sen sallii, että niillä alueilla, joilla siirtohinnat kohoavat näitten pakollisten investointien takia, olisi käytössä Ruotsin mallin mukaisesti kolmas veroluokka, jolla sitten edelleen pienennettäisiin tätä energian kulutusta tai energian kulutukseen liittyvää verotusta. Nämä ovat tällaisia asioita, joista pitää tässä salissa keskustella. Se on aina toinen juttu, pystytäänkö niitä toteuttamaan, mutta meillä pitää olla työkaluja ainakin ehdottaa, että mikäli liikkumavaraa löytyy, niin pystytään sillä tavoin tasapainottamaan eri puolilla Suomea olevaa kulurakennetta.

Arvoisa puhemies! Nostan vielä tämän kiinteistöveron, minkä edustaja Kulmuni täällä nosti esille. Sitähän yritettiin, että se olisi maatalouden tuotantorakennuksilta saatu pois, mutta sitä lupaa yksinkertaisesti ei ministeri Tiilikaisen hyvistä yrityksistä huolimatta EU:lta saatu. Mutta sitä olen itse ajatellut, voisiko jollakin tavalla kotikutoisesti tehdä niin, että kun uusille vasta investoineille viljelijöille tulee isot kiinteistöverot, niin nämä arvonalennukset siellä ensimmäisinä vuosina olisivat huomattavasti korkeammat kuin mitä ne nyt ovat. Silloinhan se kiinteistöverokin pienenee. Itse harkitsisin tällaisen mekanismin käyttöönottoa. Sillä saattaisi olla käytännön vaikutus juuri niille viljelijöille, jotka ovat vasta investoineet. He yleensä ovat myös nuoria. Autettaisiin nuoria viljelijöitä ja tuettaisiin niitä, jotka näkevät sitten hyvin pitkälle tämän maatalouden ja oman elinkeinotoiminnan tulevaisuuden.

17.47 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Maataloudesta keskusteltaessa on aina iloinen, kun vallitsee suuri yksimielisyys niistä asioista, joita halutaan eteenpäin viedä. Tällä kertaa puhutaan maataloudessa käytettävien eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta eli kevyen polttoöljyn veronpalautuksesta ja ylimääräisestä sellaisesta, millä nimenomaan halutaan kohdentaa helpotusta viime vuonna aiheutuneille suurille tappioille, jotka suomalaiseseen maatalouteen tulivat.

Viime vuosi ei ollut helppo. Kaikki me, jotka maata viljelemme, sen tiedämme, ja toisille vahingot olivat suurempia kuin toisille. Joka tapauksessa samassa veneessä ollaan siinä, että niillä, keillä kuivattavaa viljaa oli, kuivauskustannukset olivat viime syksynä hyvinkin suuret.

Tällä lisätalousarvioon tehtävällä kevyen polttoöljyn lisäpalautuksella, joka on 7,7 senttiä litralta, on merkitystä sikäli, että se on yhteensä noin 25 miljoonan euron panostus, millä pystytään helpottamaan suomalaista maataloutta. Se, kuinka tämä tulee eri tilojen välillä jakaantumaan, on tietysti asia, joka ei kosketa nyt aivan kaikkia tiloja. Ne, keillä on enemmän kuivaamista, ne, keillä on enemmän nimenomaan rahtikuivaamista, hyötyvät sitten enemmän tästä palautuksesta. On laskettu, että keskimääräinen lisäpalautus olisi noin 690

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

euroa tilaa kohti, mutta tämä varmasti vaihtelee muutamista satasista nelinumeroiseen summaan tilaa kohti, aivan kuten edustaja Kiviranta täällä aiemmin kuvasi.

Joka tapauksessa näitä keinoja ei ihan hirveästi ole, millä viime vuoden satovahinkoja olisi pystytty kompensoimaan. Hallituksen toimesta on katsottu ja laskettu, että tämä on nopein keino, millä pystytään tämä lisäpalautus ja tämä niin sanottu tuki myöntämään.

On puhuttu aikataulusta täällä. Tämä olisi nyt tulossa syyskuussa maksuun, mutta hyvä, että valtiovarainministeri Orpo jo tässä lupasi, että siellä ministeriössä katsotaan, voisiko tämä maksuaikataulu olla jo aikaisemmin tänä vuonna, sillä huutava pula tuolla tiloilla kassassa on rahasta.

Rouva puhemies! Paljon on maatalouden eteen tällä kaudella tehty. Tukien maksatusaikataulu on saatu kuntoon, on saatu kriisipakettia vaikeassa asemassa olevien tilanteeseen matkan varrella, maatalouden byrokraatiaa on pystytty purkamaan. Eläinsuojelulaki, joka pian tulee käsittelyyn, on lausuntokierroksella. Siinä on pystytty katsomaan realistisesti eläinten hyvinvointia siten, että kohtuuttomia lisäkustannuksia ei tuottajille tulisi. Alkuperämerkintöihin on puututtu ja niitä halutaan parantaa, ja uskon, että tämäkin asia tulee eteneväksi. Ylipäänsä suomalaisen ruuan arvostus on korkealla meillä tässä maassa, ja niin kuin täälläkin keskusteltiin yli puoluerajojen, suomalaista ruokaa arvostetaan, ja se on äärimmäisen tärkeä tekijä.

Sääolosuhteille me emme voi mitään, mutta se, mihinkä meidän on pystyttävä vaikuttamaan, on sen tuotteen hinnan parempi ja oikeudenmukaisempi muodostuminen — se, että se, joka tekee eniten, saa myös sen oman osuutensa siitä tuotteesta. Tällä hetkellä kaupan osuus on hyvin merkittävä myytävästä maataloustuotteesta, elintarvikkeesta, teollisuuskiipuilee siinä välissä ja tuottaja on kaikkein heikoimmassa asemassa, ja sen vuoksi tähän on pystyttävä puuttumaan. Se, millä me jokainen pystymme vaikuttamaan suomalaisen tuottajan asemaan, on ilman muuta se, että me valitsemme sen joutsenlipulla tuotetun tuotteen kaupan hyllyltä ja huolehdimme siitä, että kotimaisia elintarvikkeita on meillä julkisten ravintoloitten myynnissä, kuin myös siitä, että me vaadimme ravintoloilta asiakkaina sen, että siellä on alkuperältään jäljitettävä ruoka ja suomalainen ruoka, mitä meille tarjotaan. Kuluttaja on tässä asiassa kuitenkin kuningas, ja me pystymme siltä osin tähän vaikuttamaan myös.

Mutta joka tapauksessa 25 miljoonaa euroa energiaveron palautukseen on hyvä asia tässä taloudellisessa tilanteessa.

17.52 Juha Pylväs kesk: Arvoisa puhemies! Maatalouden ahdinko viime kesältä on täällä nostettu jo moneen kertaan eri puheenvuoroissa esille. Tämä lisäpanostus on sikäli erittäin tärkeä monellekin tilalle. On laskettu esityksen mukaan, että tämä korotus olisi vajaa 700 euroa. Se on laskentatavasta riippuen 4—6 hehtaaria siementä ja lannoitetta pellolle. Monelle tilalle tämä on varmasti hyvinkin tärkeä lisäraha.

Aiemmin tuossa oli keskustelua tästä kohdentumisesta. Omalla tilallani peltoon jäi viljaa puimatta lähes sata hehtaaria, noin 400 tonnia. Puinnin suorittaa urakoitsija ja kuivauksen suorittaa urakoitsija, eli minun osaltani 400 tonnia jäi peltoon, mutta sitä korvausta ei tilalleni tämän esityksen mukaan tule. Meitä, minun kaltaisiani yrittäjiä, on tässä maassa aika paljon, joihin tämä esitys ja korotus eivät valitettavasti tällä kertaa kohdennu lainkaan.

Mutta vaikka näitä hivenen pieniä puutteita tässä esityksessä onkin, niin silti lämpimästi tervehdin tätä 25:tä miljoonaa suomalaiselle maataloudelle. Se maatalous sitä tänä päivänä varmasti tarvitsee, ja erityisen suuri kiitos siitä ministeri Lepälle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

17.53 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on pidetty ansiokkaita puheenvuoroja. Edustaja Savola äsken laajasti käsitteli maatalouden tilannetta ja myös sitä, mitä on tällä hallituskaudella tehty maatalouden eteen, myös nimenomaan tämä nyt keskustelussa oleva 25 miljoonan korvaus nyt kevyen polttoöljyn kautta tiloille.

Mutta myöskin edustaja Eestilä otti täällä merkittävästi esille sitä, millä tavalla pitää vielä tarttua näihin asioihin, jotta me voimme parantaa tilannetta siitä, että me emme olisi keskustelemassa vuodesta toiseen kriisipaketeista, vaan saataisiin peruskannattavuutta, kulkurakennetta kuntoon. Tässä minä kyllä kannustan edustaja Eestilää nyt vahvasti käymään keskustelua valtiovarainministeri Orpon kanssa siitä, että tämä kiinteistöveroasia tulisi kuntoon. Tämä on valtiovarainministeriön asia, ja nyt meillä on tuhannen taalan paikka kyllä sitä asiaa vielä selvittää ja etsiä siihen ratkaisuja.

Tuosta satokaudesta, viime vuodesta: Moni viljelijä painii nyt niitten laatuongelmien kanssa siellä tiloilla, koska se huonojen sääolosuhteiden aikana kerätty sato on siellä varastoissa. Jos on kyse viljanviljelytilasta, kasvinviljelytilasta, niin nyt se kauppakelpoisuus on hyvinkin kortilla, että saako siitä tavarasta eroa, mihin hintaan saa, ja jos on kotieläintila, niin käykö se sen kotieläimen rehuksi, minkälainen ravintoarvo sillä sitten myöskin on, että kuinka paljon tarvitaan taas siihen lisätiivistettä ja rehua mukaan.

Tämä on siis hyvin tärkeä kysymys myös siltä osin, että kun palaan jälleen kerran tuohon veronpalautuksen aikatauluun, niin nyt kun monella tilalla painitaan tosiaan tämän myynnin kanssa, ettei saada viljaa liikkeelle, niin se maksuvara on todella heikko. Minä todella painotan nyt vielä sitä viestiä sinne valtiovarainministeriöön, Verohallintoon, että tämä voitaisiin maksaa aiemmin näitten hyvien esimerkkien mallin mukaan, mitä tässä salissa on tänä iltana tullut esille.

17.56 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä esitys maatalouden energiatuotteiden valmisteveron palautuksen väliaikaisesta muuttamisesta on vajavaisuuksistaankin huolimatta erittäin tervetullut.

Järjestelmällä sinällään on jo pidemmät juuret. Hyvä, että se on olemassa, vaikka se ei ole kohdentumiseltaan täydellinen, kuten täällä on jo useaan kertaan todettu. Tällä muutoksella osaltaan helpotetaan viime satokauden erittäin hankalien olosuhteiden syventämää taloudellista ahdinkoa suurella osalla suomalaisista maataloista. Muutos on hyvä ja tarpeellinen, vaikka koettuun katovuoteen verrattuna summa ei ole suuren suuri, kuten täällä on todettu. Tuen maksatuksen välineenä tämä järjestelmä ei siis ole täydellinen, mutta se on kyllä paras niistä vaihtoehdoista, joita meillä on tässä tiukasti säännellyssä EU-maailmassa käytettävissä. Yhdynkin täällä esitettyyn vetoamukseen siitä, että olisi erittäin tärkeää, että palautus saataisiin maksettua normaalia energiaveron palautusrytmiä nopeammin eli syksyn maksatuksen sijaan jo kesällä tai jopa kevätkesällä.

Tällä muutoksella on suunniteltu korvattavan viime vuoden energiaveron palautusta 7,7 eurosentillä per kevytpolttoöljylitra. Energiaveroa ei siis palauteta kokonaisuudessaan, mutta veroa palautetaan nyt tilapäisesti enemmän kuin aiemmin. Keskimääräisen palautuksen korotuksen on arvioitu olevan 690 euroa, kuten edustaja Pylväs juuri äsken totesi. Sillä ei maataloustuotannon kannattavuusongelmaa ratkaista, kuten edustaja Savola hyvin nosti esille. Se kannattavuusongelman ratkaisu on löydettävä markkinoilta ja tuottajajointojen vahvistumisesta, kuten ministeri Leppä jo täällä totesi.

Tämä on hyvä ja tärkeä lisä viljelijäperheiden tuloihin tässä hankalassa taloustilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

17.58 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että tässä asiassa päästiin nopeasti eteenpäin ja hallitus sai hyvän esityksen aikaan ja sitä nyt käsitellään parhaillaan tässä suuressa salissa.

On huomattava se, että kevyen polttoöljyn valmisteveron palautus sinällään yhtenä tekona rahamääräisesti on kovin pieni mutta tulee äärimmäisen kipeään tarpeeseen. Tämän takia olisi suotavaa kyllä, että suomalaisessa maataloudessa päästäisiin tilanteeseen, että maatilallisten mautiloillaan tuottamien tuotteiden oikea markkinahinta saataisiin aikaiseksi. Onhan aivan käsittämätöntä, että Suomessa tuotetaan maailman parasta elintarvikkeiden raaka-ainetta tiloilla ja sen hinta, se osuus niistä valmistetuista ruuista, tiloilta ostetuista raaka-aineista, mitä kauppa sitten myy markkinoilla eteenpäin, on koko ajan pienentyt. Tällä hetkellä se on todella jo niin pieni, että ihan ihmetellä täytyy, miksi tällaiseen tilanteeseen on ajaututtu.

Ymmärrän, että ministeri Jari Leppä on tehnyt parhaansa täällä markkinoiden saamiseksi vähän paremmin toimiviksi maanviljelijöihin päin, koska ilman markkinoilta saatavaa parempaa hintaa yhteisen eurooppalaisen maatalouspolitiikan puitteissa emme tule koskaan saamaan tätä asiaa, maatilojen kannattavuutta, kuntoon. Tämän takia tässä asiassa tämä lakiesitys, mitä parhaillaan käsittelemme, on hyvä ja kannatettava, ja on hyvä, että tämä on näin äkkiä saatu aikaiseksi ja sitten saadaan myös toimimaan. Mutta tämäkin on vain hyvin hyvin pieni osaratkaisu.

Tämän takia toivon hartaasti, arvoisa rouva puhemies, että maatilojen osalta ja maanviljelijöiden taloudellisen ahdingon osalta pääsemme eteenpäin sitä kautta, että markkinoilta maanviljelijät alkavat saada tuotteille paljon paljon parempaa hintaa, sen oikeudenmukaisen osuuden, mikä heille kuuluu. Kuten kaikki tiedämme, ulkomailta tuotavien elintarvikkeiden osalta paljon puhutaan niin sanotusta reilun kaupan hinnasta. Olen pitkään ihmetellyt, että kyllä se sillä puolella toimii ja jotakin tansanialaista tai kenialaista kahvintuottajaa kyllä ymmärretään mutta minkä tautta ei suomalaista maanviljelijää. Sitä minä olen ihmetellyt yön hiljaisina hetkinä, että miksi asia on näin. Eikö sen suomalaisen maanviljelijän, joka pitää suomalaisen kulttuurimaiseman kunnossa, joka pitää ne pellot kauniina ja pitää rakennukset kunnossa ja hoitaa karjaa varmasti parhaalla mahdollisella tavalla, mitä maailmassa hoidetaan, olisi aika vihdoinkin ja viimein päästä siihen reilun kaupan hintaan näiden kotimaisten tilojen osalta? [Mikko Savola: Lisää arvostusta!] Se on jotakin semmoista, mitä minun sieluuni ei saa millään taottua, että miksi tällainen epäoikeudenmukaisuus sallitaan ja samaan aikaan puhutaan muussa yhteydessä Reilusta kaupasta.

Olen ihan varma siitä, että jos joku keskusliike tulisi reilusti julki tällä asialla ja ottaisi sen asiakseen ja sanoisi, että nyt me alamme maksaa hieman parempaa hintaa tuottajalle, se olisi se esimerkki, jolla kauppa lähtisi vetämään. No, kun katsoo kaupan hyllyjä, niin mitä tekevät nämä keskusliikkeet? Olen siitä pari kertaa jo aikaisemmin sanonut, että ostin keran juustoa mennessäni kesämökille viime kesänä ja ajattelin, että tämä on varmaan suomalaista. Eihän se ollutkaan. Se oli kyllä pakattu sillä keinoin, että siitä sai selvästi kuvan, että se oli selvästi suomalaista tuotetta. Mutta tarkempi tutkimus osoitti — kun suurennuslasin löysin, koska se teksti oli niin tavattoman pienellä — että se oli Hollannissa tuotettua juustoa. Pettymys oli suuri, että tällä keinoin meitä suomalaisia jymäytetään.

Tällaisesta mentaliteetista meidän on päästävä irti, ja maanviljelijöille ja tiloille on saatava heidän tuotteistaan paljon parempi hinta aikaiseksi ja markkinahinnasta se oikeudenmukainen osuus, mikä heille kuuluu. Tällainen meno, mitä me tällä hetkellä Suomessa näemme, ei ole kunniaksi Suomelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

18.02 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kotimaisen ruuan suurkuluttajana haluan myös osallistua tähän keskusteluun ja pidän erittäin oikeudenmukaisena tätä hallituksen esitystä kevyen polttoöljyn veron lisäpalautuksesta. 7,7 senttiä litralta ei kuulosta paljolta, mutta se on noin 10 prosenttia polttoainekustannuksista, ja siihen näkökulmaan tuo summa on varmaan hyvin oikeudenmukainen. Tilakohtaisestihan tästä tulee keskimäärin 690 euroa, niin kuin on monessa yhteydessä sanottu. Se on varsin tarpeellinen raha kyllä suomalaiselle viljelijälle. Ja on myös kerrottu, että hake ei kuulu tässä yhteydessä tämän palautuksen piiriin, koska siinä tuo valmistevero ei ole sisällä.

Itse ihmettelen tätä maksua vasta syyskuussa 2018. Koska kulut ovat jo tapahtuneet viime vuoden puolella, onko näin, että suomalainen viljelijä joutuu nyt sitten lainaamaan valtiolle tuon 25 miljoonaa? Voi sen ajatella näinkin, ja toivoisin tosiaan, että viljelijät saavat tuon korvauksen jo heti tässä kevään kynnyksellä, kuinka vain teknisesti se on mahdollista.

Paljon täällä on myös puhuttu, että tuotteesta kunnon hinta on se ainoa oikea ratkaisu. Myös itse näen niin, että kuluttajienkin olisi tästä kotimaisesta ruuasta maksettava hiukan parempaa hintaa, jotta tuottajille saisi siitä todellisen hinnan, mitä kustannukset ovat.

Edustaja Pylvään puheenvuorosta haluaisin nostaa sen, että se oli ansiokas puheenvuoro siitä, kuinka kansanedustaja ei täällä salissa aja omia etujaan vaan kanssaviljelijöitten etuja. Hänhän ei oman puheensa mukaan saa mitään tästä hyvityksestä.

18.04 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä energiaveron palautuksen väliaikainen korotus on kriisitoimenpide, millä pyritään helpottamaan suomalaisten maatalousyrittäjien ja viljelijöiden tilannetta viime vuoden vaikeiden sääolosuhteiden ja suoranaisen alueellisen kadon vuoksi.

Suomalainen maatalous on viime vuosina ollut todella isoissa vaikeuksissa monista erisyistä. On tullut osittain toisistaan riippumattomiakin vastoinkäymisiä. Toisaalta on kansainväliseen politiikkaan ja kansainväliseen kauppapolitiikkaan liittyviä asioita, embargo Venäjälle liittyen tähän Ukrainan tilanteeseen, ja muutenkin Euroopan maatalous- ja ruokamarkkinat ovat olleet aika sekaisin ja siellä on ollut kannattavuuskriisiä vähän vahvemmissakin maatalousmaissa kuin Suomessa, ja se on ajanut kyllä todella ahtaalle monet suomalaiset tilat. Ja nämä viime vuoden sateet eivät ainakaan parantaneet tilannetta.

Sipilän hallitus on mielestäni käyttänyt kaikkia niitä suppeita keinovalikoimia, mitä meillä on enää kansallisessa maatalouspolitiikassa, kun ollaan Euroopan unionin jäsen, ja haluankin lämpimästi kiittää erityisesti kohtuullisen tuoretta, ei enää aivan suoraan tilalta tullutta mutta kohtuullisen tuoretta maatalousministeri Jari Leppää, jolla kyllä on erittäin suuri luottamus [Mikko Savola: Ja alkuperämerkintä kunnossa!] — alkuperämerkintä on kunnossa Pertunmaalta — viljelijöiden keskuudessa. Hän on tehnyt erittäin reipasta ja hyvää työtä.

Arvoisa puhemies! Toivoisin, että me löytäisimme myös tapoja, miten erittäin velkaantuneiden tilojen tilannetta voitaisiin helpottaa. Nykyinen yksityishenkilön velkajärjestelyn ja yrityssaneerauksen lainsäädäntö ei ihan täysin sovi kaikille maataloille, ja siinä pitäisi miettiä ehkä jopa erityislainsäädäntöä.

Olen ihan samaa mieltä kuin kollegat siitä, että ainut tapa, miten suomalainen maatalous saadaan kunnolla jaloilleen, on se, että markkinat pitää saada toimimaan ja julkisiin hankintoihin suomalaista ruokaa [Puhemies koputtaa] ja kaupan pitää maksaa elintarvikkeista oikea hinta. Tässä tämä kauppatapa-asiamies, jonka ministeri Leppä vei läpi, on ollut erittäin hyvä uudistus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

18.06 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilä otti täällä puheeksi maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveron ja ehdotti, että tuotantorakennusten kiinteistöveroa pyrittäisiin helpottamaan niin, että poistoa suurennettaisiin. Ajatus on muuten hyvä, mutta ministeri Orpon virkamiehet ovat esittäneet aivan päinvastaista, ja nämä ehdotukset on julkaistukin ainakin työ- ja elinkeinoministeriön julkisilla sivuilla. Siellä sanotaan, että poistot ovat ylisuuria tällä hetkellä ja varauksenomaisia. Maataloudessahan nyt jo tuotantorakennusten poisto on lähes 1,5-kertainen liike- ja ammattitoimintaan verrattuna, kun se on 10 prosenttia poistamattomasta hankintamenosta ja liike- ja ammattitoiminnassa 7 prosenttia.

Esittäisin toista tietä mennä eteenpäin. Minusta tämä yritys hoitaa maatalouden tuotantorakennukset kiinteistöverottomiksi oli hiukan, voisiko täällä salissa sanoa, nössö. Toivoisin, että ministeri Leppä toisen ansiokkaan maatalousmiehen, ministeri Orpon, kanssa ottaisi uuden lähdön tässä maatalouden tuotantorakennusten kiinteistöveroasiassa, jos sitä nyt edes komissioltä täytyy kysyä — mutta siihenhän tässä on nyt menty — ottaisitte sen uudelleen puheeksi. Minusta sen pitäisi olla hoidettavissa, varsinkin kun Ruotsissa ei alun alkaenkaan ole ollut maatalouden tuotantorakennuksilla kiinteistöveroa. Ei voi vedota minusta siihen, että Suomi ei EU:n jäseneksi liittyessään tätä vaatinut. Pitäisi olla hoidettavissa. [Markku Eestilä pyytää vastauspuheenvuoroa]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Eestilä, nousitte ylös, vastauspuheenvuoro teillä. Mielellään, kun nousee ylös, sitten tulisi painaa sitä V-painiketta. Täällä joskus pompitaan ylös muissakin tarkoituksissa kuin vain puheenvuoron hakutarkoituksessa — jos ystävällisesti saan tämän muistuttaa kaikille, ei vain edustaja Eestilälle.

18.08 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos — kun nimi mainittiin, niin ajattelin, että saan sitten puheenvuoron, koska kyse oli selvästi asiasta.

Sanoisin näin, että taitaa tänä päivänä olla muotia, että ollaan omia ministereitä vastaan täällä eduskunnassa. Jos muistini ei petä, niin kyllä minun mielestäni ministeri Tiilikainen tätä, mitä itse olen tukenut, erittäin voimakkaasti yritti ja sai varmaan muualtakin kokoomuksesta tukea, että poistettaisiin kiinteistövero. Siihen varattiin rahakin. Mutta ainakin ministeri Tiilikaisen antaman tiedotteen mukaan EU ei sitä hyväksynyt, joten kyllä minä tässä vaiheessa uskon ministeri Tiilikaista. Mutta edelleen olen sitä mieltä, että jos siihen olisi joku keino silloin löytynyt, niin se olisi pitänyt toteuttaa.

Toinen juttu: Tästä kiinteistöverosta sen verran, että kun kulumisen maatalouden tuotantorakennuksissa on aika kovaa, niin verotusarvohan muodostuu jostakin ja tietty vuositason pudottaa sitä verotusarvoa, jos minä olen oikeassa. Ehdotin vain sitä, että alkuvuosina se pudotus olisi reilumpi, jolloin kiinteistöveron verotusarvo olisi pienempi ja kiinteistövero olisi pienempi, jolloin osaltaan auttaisimme juuri investoineita tiloja.

18.10 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Viime vuonna tämän vuoden talousarvioon varattiin tähän energiaveron lisäpalaukseen 25 miljoonaa euroa. Palautusta on nyt pitänyt hakea helmikuun loppuun mennessä, joten tämän asian eduskuntakäsittelyn aikana määrä, jolle palautusta on haettu, myös varmistuu ja tulee meille kaikille tietoon. Olisinkin kysynyt paikalla äsken olleelta valtiovarainministeriltä: jos nyt käy niin, että kevyttä polttoöljyä onkin kulunut ja palautusta haetaan suuremmalta litramäärältä kuin lakiehdotusta annettaessa on arvioitu, niin pidetäänkö palautettava määrä edelleen tuossa suunnitellussa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

7,7 sentissä per kevytpolttoöljylitra ja rahaa käytettäisiin siis yli tuon 25 miljoonan euron? Eli onko kokonaissummaa mahdollista korottaa, jotta 7,7 senttiä voidaan korvata kaikille haetuille litroille? — Ja kun valtiovarainministeri on nyt jo ehtinyt lähteä pois, niin voisin kysyä tätä samaa asiaa maatalousministeriltä, joka on edelleen paikalla, kiitos siitä.

18.11 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Myös minä haluan yhtyä niiden edustajien joukkoon, jotka antavat hallitukselle kiitoksen siitä, että tällainen vastaantulo viljelijöitä kohtaan on nyt tehty tällä tilapäisellä energiapalautuksen korotuksella, koska satovuosi oli todella poikkeuksellinen. Ja kyllähän ne asiat edunvalvonnan osalta nyt hoituvat. Kun meillä on viljelijätaustainen ministeri ja valtiovarainministerinä on entinen maa- ja metsätalousministeri, niin asia on siltä osin hallinnassa.

Mutta laajemmin tähän maatalouden kannattavuuteen, joka on tietysti ollut pitkään huoli täällä eduskunnassa — ja totta kai se on vielä suurempi huoli siellä tiloilla, missä arjessa eletään. Kyllä se kehitys on tietysti sillä tavalla ollut huolestuttava, että vaikka maataloudessa tuotantotehokkuus on huomattavasti parantunut, tilojen määrä on valtavasti pienentynyt, tilat ovat suurentuneet, tuotantomenetelmät ovat kehittyneet, niin siitä huolimatta, jos katsotaan niitä tilakohtaisia tuloksia, ne eivät ole kehittyneet samassa suhteessa. Kyllä se panee kysymään sitä, mitä kaikkea voitaisiin vielä tehdä sen eteen, että suomalaisen elintarviketuotannon kannattavuus paranisi.

Tämä alkuperämerkintäasia, jota on viety eteenpäin — kiitos siitä vielä erikseen ministerille — on yksi tärkeä asia. Ja tietysti sitten ne vientiponnistelut, joita myöskin olette tehnyt ja joita on yhdessä tehty, ovat myös erittäin tärkeitä, koska paitsi että meidän on saatava kotimaisuusastetta vielä vahvistettua, on tietty realiteetti, että joistakin tuotteista on mahdollista saada parempaa hintaa ulkomailta, ja silloin on hyvä asia, että me saamme näitä vientimarkkinoita entistä paremmin auki ja sitä kautta vahvistettua koko maataloustuotannon tulorakennetta.

18.13 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu maataloudesta ja sen kannattavuudesta ja siihen tehdyistä toimenpiteistä on ollut hyvä — ja niistä toimenpiteistä, mitä vielä toivottavasti voimme tehdä. Asia, mikä ehkä jäi edellisessä puheenvuorossa mainitsematta näistä hyvistä teoista, mitä muun muassa maatalouden sukupolvenvaihdosten eteen on tällä vaalikaudella saatu vielä tehtyä, on varainsiirtoverovapaus yhtiömuotojen vaihdoksiin. Tästä on tullut paljon myönteistä palautetta näiltä suuremmilta tiloilta, jotka nyt sitten tulevaisuuttaan ovat myöskin miettineet.

Yksi keskeisimmistä tekijöistä siinä, että kotimaista ruokaa voidaan jatkossakin tuottaa, on se, että se viljelijä jaksaa siinä työssään, jaksaa tehdä sitä arvokasta työtään ja tuottaa suomalaista ruokaa. Se tietysti vaatii sen, että sen talouden pitää olla siellä tilalla kunnossa ja työstä saa sen korvauksen, mikä siitä kuuluu saada. Mutta jaksamiseen liittyvät myös monet muut asiat, muun muassa se, että myös apua saa sinne tilalle silloin, kun sitä tarvitsee. On erilaisia hankkeita, mitä on saatu vietyä eteenpäin, mutta myös lomitus on saatu pidettyä asianmukaisella tasolla, ja siihen on kiinnitetty huomiota — ja siihen pitää kiinnittää huomiota, niin että meillä myöskin lomitusjärjestelmä tiloilla toimii.

Mutta kysyisin ministeri Lepältä nyt tässä, onko vielä joitain keskeisiä toimia muun muassa ravintolaruuan alkuperämerkintöjen suhteen ja ylipäätään kaupan reilumman hinnanmuodostuksen suhteen, että pystymme tämän vuoden aikana edistämään niitä niin, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

viljelijän tilipussiin jäisi oikeudenmukainen osuus, saisimme tätä hinnanmuodostusta oikeudenmukaisemmaksi ja saisimme maatalouden kannattavuutta paremmalle tolalle.

18.15 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Tämä keskustelu näyttää jo rönsyävän ylipäätään maatalouden kannattavuuden suuriin kysymyksiin, mutta jospa palautetaan se tähän nimenomaiseen lähetekeskustelun aiheeseen eli tähän poikkeamaan tästä verotuesta.

Jokainen — älköön kukaan käsittäkö väärin — on sitä mieltä, että maanviljelijöiden ahdinko varsinkin tämän vaikean satokadon takia on sellainen, johon pitää tukea antaa, täytyy auttaa. Mutta ongelma verotuissa ylisummaan on se, että niiden kohtaanto tarpeeseen on kyseenalainen, ja sitten kun tehdään tällaisia poikkeuksia verotukiin, niin silloin täytyy olla erityisen tarkka siitä, ja niin varmasti valtiovarainvaliokunnassa ja verojaostossa ollaankin, onko se oikea tapa hoitaa tämä sinänsä kaikkien yhdessä jakama huoli.

Tässä herää se kysymys, kohteleeiko tämä varmasti oikeudenmukaisesti juuri niitä, jotka ovat kärsineet eniten satovahinkoja. Kun osa kuivureista on ollut hakkeella, niin silloin täytyy tietysti kysyä sitä, kohdellaanko niitä viljelijöitä nyt sitten epäoikeudenmukaisesti, jotka eivät kevyttä polttoöljyä enää käytä, jotka toisin sanoen ovat noudattaneet sitä kansallisen ilmastopolitiikan ja ympäristöpolitiikan toivetta, että käyttäisivät enemmän biopolttoaineita, onko tämä oikea viesti, että he eivät sitten tästä hyödy, ja onko kannustin toisin sanoen oikean suuntainen. Nämä ovat niitä kysymyksiä, joita tässä oikeudenmukaisesti täytyy esittää.

Kun itselläni on vielä yksi lisäseikka, jonka haluan tässä tuoda esille, niin tulen esittämään sen tuolta puhujapöytästä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Joo, aika on kulunut. Jos haluatte jatkaa, niin puhujapöytästä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Tosiaan olisin iloinen, jos ministeri Leppä voi vastata näihin kysymyksiin, onko tämä varmasti paras tapa suunnata tuki niille ihmisille, jotka ovat satovahingoista kaikkein eniten kärsineet, ja onko varmaa, että tämä ei muodosta vääränlaista kannustinta, esimerkiksi sitä odotusta, että seuraavissa satovahinkotapauksissa on odotettavissa samanlainen erityinen verohuojennustuki, koska silloinhan tämä johtaisi siihen, että yhä harvempi viljelijä siirtyisi kevyestä polttoöljystä esimerkiksi hakelämmitykseen tai hakekuivureihin, koska siihen ei olisi odotettavissa tällaista vastaavanlaista tukea, minkä nyt sitten ikään kuin fossiililla polttoaineilla saa.

Työ- ja elinkeinoministeriön esittelyssä todettiin, että siitä huolimatta, että tämä on kansallisen ilmasto- ja energiastrategian kannalta vähän kyseenalainen suuntaus, voidaan ajatella, että kannustin ei ole kovin ihmeellinen, jos kerran tähän ei ole voinut varautua, kun satovahingon tullessa viljelijät eivät ole osanneet odottaa, että tällainen tuki heitä kohtaisi. Mutta odotan, että maanviljelyn edushenkilöt toteavat yksiselitteisesti, että tämä todellakin olisi poikkeustapaus ja että ei jatkokeskusteluissa enää toisen kerran tulaisi odottamaan, että satovahingon sattuessa tällaisiin toimiin turvauduttaisiin. On yleisen elämäntekemuksen nojalla melko odotettavaa, että kun kerran on tehty tällainen ratkaisu ja kun sitten tapahtuu uusi satovahinko, niin on täysin oikeutettua ja ymmärrettävää, että palataan siihen, että ai niin, vuonna 18:han tämä korvattiin tällaisella erityisellä lisäverohuojennuksella. Se on aivan inhimillistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

Mutta halusin saada eduskunnan pöytäkirjoihin sen todettua, että tämä on ollut kuitenkin lainsäätäjän ja hallituksen tahto, että tämä olisi kertapoikkeus. Sitten kun jatkossa tullaan vetoamaan siihen, että tämä on jo kertaalleen tehty aikaisemmin ja nytkin meidän pitäisi tällainen etu saada, voitaisiin palata ehkä tähän pöytäkirjan kohtaan, ja ehkä ministeri voi vielä vahvistaa sen erityisen jyrkällä äänenpainolla, että ei odoteta, että tällaiseen menettelyyn aina vahingon sattuessa turvaudutaan.

18.20 Susanna Koski kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Harakan ottamiin asianhaaroihin haluan todeta, että kyse on kertaluontoisesta korvauksesta, joka kohdistuu jo tapahtuneeseen toimintaan. Tämä mekanismi, jolla tätä energiaveron palautusta jaetaan, ei suinkaan ole määrältään eikä luonteeltaan sellainen, että se olisi minkään sortin taloudellinen kannustin tai mikään mukaan, joka ohjaa tästä myöhäisempää toimintaa.

On aivan varmaa, että joka ikisellä taholla eduskunnassa ymmärretään se, että kyse on osaratkaisusta kriisipaketin kokonaisuudessa. Eli totta kai jokainen meistä toivoo, ettei koskaan enää tultaisi siihen pisteeseen, että kriisipaketteja maatalouteen tarvitaan, erityisesti kun on kyse poikkeuksellisista sääolosuhteista ja niiden aiheuttamista taloudellisista tappioista.

18.21 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Kiitän edustaja Koskea näistä sanoista. Nyt se todellakin tuli merkittävä tänne, että tarkoitus ja eduskunnan tahto on se, että tämä on kertapoikkeus. Mutta kyllä me kaikki, jotka tunnemme markkinataloutta, ymmärrämme myös, miten kannustinmekanismi toimii. Se toimii juuri sillä tavalla, että lainsäätävä luo sellaisia ennakkotapauksia, jotka saavat ihmiset muuttamaan taloudellista käyttäytymistään. Tässä tapauksessa pelko on se, että siirtyminen biopolttoaineisiin, mitä ymmärtääkseni kaikki me täällä erityisen lämpimästi kannatamme, viivästyy siinä odotuksessa, että tällaista vastaavaa hyötyä ei jatkossa voisi sitten enää saada.

On tosiaan tärkeitä, että toteamme kaikki yhdessä tuumin — ja toivon, että kaikki eduskuntapuolueet tähän yhtyvät — että tämä on tarkoitettu vain kertatoimenpiteeksi ja poikkeuksen poikkeukseksi.

18.22 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse en tunnista edustaja Harakan puheenvuorosta mitään erityistä negatiivisuutta tai kaunaa, vaan ihan ehkä perustellunkin huolen siitä, millä tavalla näitä satovahinkoja ja katotilanteita jatkossa hoidetaan. Valitettavasti kaikki ennusteet viittaavat siihen suuntaan, että ilmaston muuttuminen tulee lisäämään sään ääri-ilmiöitä, ja tämä voi todella tulla puheeksi. Sen vuoksi minusta olisikin paikallaan, että tässä salissa mietittäisiin — ja varmasti tässä talossa jo mietitäänkin sitä — mikä on se kestävä tapa jatkossa hoitaa tällaisia satovahinkotilanteita. Meidän luovuimme tällaisesta julkisrahoitteisesta satovahinkojärjestelmästä muutama vuosi sitten. Kuviteltiin, että vakuutusyhtiöt, yksityinen markkina, hoitaisivat tämän ongelman. No, se ei ole sitä hoitanut: ei ole tullut tarjolle sellaisia sopivia vakuutustuotteita. Sellaiset sopivat tuotteet olisivat liian kalliita. Ehdot ovat todella huonot, ne eivät ole käyttökelpoisia. Siksi pohtisinkin tällaista vähän pakollisen vakuutuksen tyypistä, osin julkisrahoitteista [Puhemies koputtaa] vakuutusjärjestelmää jatkossa satovahinkoja varten. Ilmeisesti tällaisia Euroopassa onkin käytössä jo jossain.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

18.23 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustaja Harakalle ymmärryksestä viljelijöiden erittäin hankalaa taloudellista tilannetta kohtaan.

Pyysin puheenvuoron siksi, että ajattelin lohduttaa edustaja Harakkaa sillä, että olen aika lailla varma, että tämä pieni energiaveron osan väliaikainen palautus ei tule suuntaamaan millään lailla viljelijöiden tulevia investointeja. Kyse on niin pienestä osasta, kuten edustaja Pakkanen kuvasi, noin 10 prosentista kevyen polttoöljyn kustannuksessa, että tämä energiaveron palautuksen väliaikainen korotus on suunnilleen samaa luokkaa kuin kevyen polttoöljyn normaalit hinnanvaihtelut. Eli kyllä ne investointiratkaisut — käytetäänkö kevyttä polttoöljyä, käytetäänkö maakaasua, käytetäänkö haketta, mikä se lämmön lähde on — varmasti perustuvat laajempaan ja pidempiaikaiseen, kattavampaan harkintaan kuin tämmöiseen yksittäiseen [Puhemies koputtaa] pieneen vuosittaiseen tukeen.

18.24 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä asia, että edustaja Harakka on paneutunut myöskin tähän maatalouspolitiikkaan ja on sinänsä lähtökohtaisesti ihan oikealla asialla. Mutta kun olen saanut jonkun aikaa tätä maatalouspolitiikkaa seurata, niin voin kyllä vakuuttaa, että tuolla maa- ja metsätalousvaliokunnan työssä, vaikka en siellä ihan viime aikoina ole ollutkaan, kyllä varsin kattavasti tiedetään se, minkälaisia välineitä meillä on kotimaisin päätöksin käytettävissä ja millä me voimme auttaa niissä tilanteissa, jotka viljelijöitä kohtaavat. Aivan varmasti ne tiedetään myöskin ministeriössä, ja sen vuoksi olisin aika luottavainen kyllä sen suhteen, että tässä on varmaan nyt sellaista keinoa käytetty, joka tähän tilanteeseen on mahdollisimman hyvin sopinut, niistä keinoista, jotka ovat olleet käytettävissä, ja joka mahdollisimman tasapuolisesti kohtelee satovahingon kärsineitä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuoro edustaja Harakalle.

18.25 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Satoille. On vain todettava, että en väitäkään perehtyneeni maatalouspolitiikkaan, mutta olen perehtynyt veropolitiikkaan, talouspolitiikkaan, jonkun verran ilmasto- ja energiapolitiikkaan. Kysymys oli siis vain siitä, ovatko tämä verojärjestelmään jo tehty poikkeus ja siihen tehtävä lisäpoikkeus niitä oikeita keinoja auttaa tässä kiistattomassa ahdingossa. Koska me kaikki, jotka olemme verojen kanssa tekemisissä, tunnistamme tämän ilmiön, että kun pitäisi saada aikaan jokin edistysaskel tai pitäisi edistää hyvää asiaa, niin varsin nopeasti joku keksii, että tästähän pitäisi saada joku verovähennys tai joku verokorvaus, ja silloin verojärjestelmän logiikkaa ja kattavuutta ja tiivistä veropohjaa helposti nakerretaan. En epäile ollenkaan, etteivätkö edustaja Viljasen tiedot ole oikeita, mutta huomautan, [Puhemies koputtaa] että tämä on kuitenkin kaksinkertainen vähennys siihen nyt saatavaan vähennykseen nähden. Kyllä se ihan huomattava on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

18.27 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Me kaikki olemme tavalla tai toisella verojen kanssa tekemisissä, ja toivonkin, että tämä poikkeus on poikkeus, mutta erityisesti toivon poikkeusta niille sääolosuhteille ja tuotanto-olosuhteille, mitä viime vuonna viljeli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

jät joutuivat kokemaan. Silloinhan me emme tämmöisten tilanteitten edessä olisi: jos olisi normaali kasvukausi ja normaalit sääolosuhteet, niin tämmöisiä erityispoikkeuksia esimerkiksi verotukseen ja polttoaineveroon ei tarvitsisi laittaa. Vahinkoja voi tulla tulevaisuudessaakin, ja itse ainakin toivon niin, että jos viljelijäväestö kokee satovahinkoja, jotka johtuvat luonnonolosuhteista, elikkä heillä ei ole itse siihen mahdollisuutta vaikuttaa, ne eduskunnassa myös tulevaisuudessa tavalla tai toisella hoidetaan. Tällä kertaa päädyttiin tähän verotukiratkaisuun, niin kuin edustajat ovat kertoneet. Tämä oli varmaan olemassa olevista vaihtoehdoista oikeudenmukaisin ratkaisu.

Tulevaisuutta silmällä pitäen pitäisin kuitenkin kaikkein tärkeimpänä sitä, että kuluttajat maksaisivat kotimaisesta ruuasta riittävän hyvää hintaa, jotta viljelijöitten kannattavuutta saataisiin sitä kautta parantumaan. Ja erityisesti me, jotka istumme myös kotikuntiemme ja -kaupunkiemme valtuustoissa, voisimme siihen vaikuttaa julkisten hankintojen kautta osoittamalla, että kunnat käyttäisivät julkisissa hankinnoissa kotimaista ruokaa, ja sitä kautta saataisiin tämmöinen tason nosto julkisissa hankinnoissa, kuluttajat saisivat lähiruokaa ja käytettäisiin sitä. Samoiten viljelijöitten kannattavuutta tätä kautta pystyttäisiin merkittävästi parantamaan.

18.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tämä energiaverotuen korotus sato-
menetyksiä korvaamaan oli hyvä ratkaisu löytää nopeasti keino poikkeukselliseen tilanteeseen, ja niin kuin tässä edellä ovat muutkin puhujat tuoneet esille, tällaisiin täytyy varautua, ja toivon hyviä ideoita aikaansaavalta maatalousministeriltä jatkossakin.

Oma, toimiva ruokatuotanto on huoltovarmuuskysymys. Tässä on tuotu esille maanviljelijöiden jaksamista ja myös tulotasoa ja sitä, miten maataloudella tänä päivänä eletään, mutta näinä viikkoina tärkeässä roolissa on myös se, että me käyttäisimme entistä enempi suomalaista ruokaa, niin kuin edustaja Pakkanen tässä toi esille. Että kunnat, koulut ja muu julkinen puoli tekisivät hankintoja lähiruusta mutta ennen muuta myös suomalaisesta ruusta.

Te, ministeri Leppä, olette ollut poikkeuksellisen aikaansaava näiden ruuan alkuperämerkintöjen kohdalla. Teidän aikananne niitä on laajennettu määrätietoisesti, mutta yksi, joka on nyt törmännyt jollain tavalla EU-ongelmiin, on nämä ravintolaruuan alkuperämerkinnät. Te laitoitte asiat jo siihen kuntoon, että se piti saada tänä keväänä kuntoon, että ravintoloissa ja työpaikkaruokaloissa olisi myös kerrottu lihan ja kalan alkuperä, mutta ymmärtääkseni viime kuun alussa EU ilmoitti, että homma ei etenekään, ja se palautui takaisin teidän pöydällemme. Kysyisin teiltä: onko teillä siihen hyvä keino, miten me saamme EU:n taipumaan tähän täydellisen järkevään ratkaisuun, että suomalainen ja Suomessa ravintolassa ja työpaikkaruokailussa käyvä ihminen saisi jatkossa tietää, mitä hän suuhun laittaa näin halutessaan?

18.30 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Herra puhemies! Vielä kertauksen vuoksi, kun äsken keskusteltiin salissa siitä, miten tämä kohdentuu ja oliko tämä paras mahdollinen vaihtoehto, todettakoon vielä kerran, että haettiin kaikki mahdolliset keinot ja käytiin lävitse, millä tätä ahdinkoa kurjan satovuoden jälkeen oltaisi voitu helpottaa, ja sieltä seuloutui sitten tämä sekä kohdentumisen mielessä että myös siinä mielessä, että tämä pystytään kuitenkin kohtuuaikataulussa maksamaan, ja olen tosi iloinen siitä, että te vielä valtiovarainvaliokunnassa haette keinoja, joilla tuota maksua voitaisiin aikaistaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 15/2018 vp

Kaikki mahdollinen tuki sille, että sellainen keino löytyisi. Se on ehdottoman ehdottoman hyvä.

Myöskin haluan vielä todeta sen, että niin kuin ministeri Orpo täällä jo sanoi, tämä lisätuki ja vastaantulo viljelijöille ei kannusta fossiilisten polttoaineiden käyttöön. Tämä on suhteessa menneisyyteen, käytettyihin polttoaineisiin, ei tuleviin. Tämä on kertaluontoinen ja niin edelleen. Eli kyllä se suuntaus on niin maataloilla kuin muutoinkin yleisesti siihen, että me siirrymme kohti uusiutuvien polttoaineiden ja uusiutuvien raaka-aineiden käyttöä ja jätämme taaksemme fossiiliset. Se on ihan päivänselvä asia, mutta se ei tapahdu hetkessä. Se vaatii siirtymäaikaa, melko pitkääkin, ja sitä kohti me haluamme olla menossa.

Mutta sitten näihin muutamiin muihin asioihin:

On selvää, että viljelijät tarvitsevat parempia taloudellisia puskureita kohtaamaan niitä hankalia satovuosia ja muita koettelemuksia, joita tiloille väistämättä välillä tulee. Se on ihan selvä asia, se kuuluu yrittämisen arkeen, mutta nyt se tase on niin ohut tiloilla, että siihen tarvitaan kohennusta. Siksi tämä vastaantulo on tehty, mutta se kestävästi tulee vain sillä, että markkinat toimivat nykyistä paremmin, nykyistä oikeudenmukaisemmin, niin että myös alkutuottaja, viljelijä, saa markkinoilta oikeudenmukaisen osuutensa, jolla kannattava toiminta on mahdollista, ja siksi valmistellaan elintarvikemarkkinalakia ja siihen liittyviä asioita, jotta tämä mahdollistuisi.

Alkuperämerkintöjen asia on erittäin tärkeä. Kiitoksia kommenteista. Ja ravintoloiden osalta, vaikka se nyt tuli takaisin tuolta komissiolta, emme kuitenkaan ole tätä lakaisseet pois vaan me teemme uuden ehdotuksen komissiolle, ja olen vakuuttunut siitä, että me löydämme sellaisen keinon, jolla tämä on mahdollista toteuttaa, niin että kuluttajat saavat tietää, mitä kalaa, mitä lihaa he syövät. Siitähän tässä kysymys on. Ja seuraava askel tästä eteenpäin on se, että sama ulotetaan myös jalosteisiin. Se on ihan päivänselvä asia, että tätä jatketaan sitten seuraavalle portaalle myöskin.

Muitakin tapoja toimia maatalouden nykyisen tilanteen edistämiseksi on, tietenkin jo mainitut vakuutusmaksuverot muun muassa ja niin edelleen, ja myös koko ajan meidän pitää katsoa, että me emme tee sellaisia säädöksiä täällä, jotka nostaisivat kustannuksia, hankaloittaisivat ja lisäisivät byrokratiaa, vaan että me jatkamme hallituksen aloittamalla byrokratianpurun tiellä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.